מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר מושגים בסיסיים בשפה: ניב, שורש, סלנג, מילה לועזית
- לתרגל זיהוי ושימוש בניבים עבריים נפוצים
- לעודד יצירתיות וכתיבה אישית בעברית

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – שאלות אמריקאיות

1. א – כ"א בטבת
2. א – ביטוי קבוע שמשמעותו שונה מהמילים שבו
3. א – אותיות שחוזרות במילים מאותה משפחה
4. א – לתאר מכשיר חדש בעברית
5. א – מילים עתיקות שחזרו לשימוש

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – במשמעות הניב שונה מהמילים הבודדות שבו
2. נכון – יוצרים מילים חדשות בכל שנה
3. לא נכון – סלנג משתנה עם הזמן ובין קבוצות גיל
4. נכון – כך מוגדרת מילה לועזית

חלק ג' – השלמת מילים

1. ניב
2. שורש
3. סלנג
4. לועזית

חלק ד' – התאימו ניב למשמעות

- 1 – ה (לחשוב הרבה על פתרון)
- 2 – ג (לנסות לעשות דבר קשה מדי בשבילך)
- 3 – ד (להיות מוטרד או דואג מאוד)
- 4 – א (להיות כן וישר)
- 5 – ב (להבטיח דברים גדולים בלי לקיים)

חלק ה' – סדרו את שלבי ההכנה ליום

1. שבוע לפני: להכין רשימת ניבים ומילים מתאימות לגיל
2. יום לפני: להכין כרטיסים ופרסים קטנים
3. ביום עצמו: להזמין כל תלמיד לבחור מילה אהובה
4. אחרי האירוע: לתלות את עץ המילים ולהוסיף לו מילים

חלק ו' – כתיבה יצירתית

1. תשובה אישית הכוללת מילה ברורה וסיבה הגיונית
2. יצירה מקורית קצרה שמשתמשת במילה הנבחרת

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הגדרה נכונה של ניב עם דוגמה מתאימה
- הבנה שמילה לועזית מגיעה משפה זרה ומילה ממוחזרת היא מילה עתיקה שחזרה לשימוש
- כל מילה רלוונטית שנלמדה בשיעור

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור במשחק ניחוש ניבים בפנטומימה לפני מילוי הדף
- כדאי לעודד תלמידים לשתף מילים משפות נוספות שהם מכירים
- בקטע הכתיבה אפשר לאפשר הקראה רשותית בכיתה

דף תרגול: יום השפה העברית

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

היום הזה הוא יום מיוחד לשפה העברית. לומדים מילים חדשות, ניבים, ומבינים איך השפה משתנה עם הזמן.

📖 מילון קטן:

ניב	ביטוי קבוע שהמשמעות שלו שונה מהמילים הבודדות בו
שורש	שלוש או ארבע אותיות שחוזרות במילים מאותה משפחה
סלנג	שפה יומיומית לא רשמית שמשתנה עם הזמן
מילה לועזית	מילה שמקורה בשפה זרה
מילה ממוחזרת	מילה עתיקה שחזרה לשימוש בימינו
אוצר מילים	כל המילים שאדם מכיר ומשתמש בהן
חרוז	שתי מילים שמסתיימות באותו צליל

1 חלק א' – שאלות אמריקאיות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מתי חוגגים את יום השפה העברית?

א) כ"א בטבת ב) ט"ו בשבט ג) כ' בתמוז ד) א' בניסן

2. מה זה ניב?

א) ביטוי קבוע שמשמעותו שונה מהמילים שבו ב) מילה חדשה שהומצאה השנה

ג) שם של שורש במילה ד) סוג של חרוז בשיר

3. מה זה שורש במילה?

א) אותיות שחוזרות במילים מאותה משפחה ב) הסיומת של המילה ג) האות הראשונה במילה בלבד

ד) המשמעות ההפוכה של המילה

4. למה הומצאה המילה מקרר?

א) לתאר מכשיר חדש בעברית ב) להחליף ניב עתיק ג) לשמש כסלנג זמני ד) לתאר רגש

5. במה עוסק פרויקט עברית ממוחזרת?

א) מילים עתיקות שחזרו לשימוש ב) מילים לועזיות חדשות ג) שירים קצרים ד) חידות מילים

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ניב הוא ביטוי שאפשר להבין מילה במילה.	☐	☐
2	השפה העברית ממשיכה להתפתח ומילים חדשות נוצרות בה גם היום.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
3	סלנג הוא חלק קבוע ובלתי משתנה בשפה.	☐	☐
4	מילים לועזיות הן מילים שמקורן בשפות אחרות.	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. ביטוי קבוע שמשמעותו שונה מהמילים שבו נקרא _____ .

2. אותיות שחוזרות במילים מאותה משפחה נקראות _____ .

3. שפה יומיומית לא רשמית ומשתנה נקראת _____ .

4. מילה שמקורה בשפה זרה נקראת מילה _____ .

4 חלק ד' – התאימו ניב למשמעות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. לשבור את הראש	___	**א.** להיות כן וישר
2. לקפוץ מעל הפופיק	___	**ב.** להבטיח דברים גדולים בלי לקיים
3. לאכול את הלב	___	**ג.** לנסות לעשות דבר קשה מדי בשבילך
4. לשים יד על הלב	___	**ד.** להיות מוטרד או דואג מאוד
5. לדבר גבוהה גבוהה	___	**ה.** לחשוב הרבה על פתרון

5 חלק ה' – סדרו את שלבי ההכנה ליום

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	יום לפני: להכין כרטיסים ופרסים קטנים
☐	שבוע לפני: להכין רשימת ניבים ומילים מתאימות לגיל
☐	אחרי האירוע: לתלות את עץ המילים ולהוסיף לו מילים
☐	ביום עצמו: להזמין כל תלמיד לבחור מילה אהובה

6 חלק ו' – כתיבה יצירתית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו מילה עברית אהובה עליכם, כתבו אותה והסבירו למה בחרתם בה.

2. כתבו משפט או שיר קצר (עד 4 שורות) שמשלב את המילה שבחרתם.

כרטיס יציאה

מהו ניב? תנו דוגמה אחת

מה ההבדל בין מילה לועזית למילה ממוחזרת?

כתבו מילה עברית חדשה שלמדתם היום

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀